

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 71 0 П 291533 23 Рев
Бања Лука, 14.2.2024. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Тање Бундало, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Сенада Тице, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља М.М.1 и М.М.2., обоје из П., које заступа Ф.Н., адвокат из Б.Л., против туженог С.о. d.d. В., кога заступа А.Ч., адвокат из Б., ради накнаде штете, вриједност спора 250.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 291533 22 Гж од 13.3.2023. године, на сједници одржаној 14.2.2024. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 291533 18 П од 28.2.2022. године, одбијен је тужбени захтјев да се обавезе тужени да тужитељима исплати износ од 250.000,00 КМ по основу стицања без основа са законским затезним каматама од 12.9.2017. године до исплате, уз накнаду трошкова поступка и обавезани су тужитељи да туженом накнаде трошкове поступка у износу од 4.019,74 КМ, а одбијен је захтјев преко тог износа.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 291533 22 Гж од 13.3.2023. године, жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена и одбијени су захтјеви тужитеља и туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Тужитељи ревизијом побијају другостепену пресуду „из разлога наведених у члану 237. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП) и у члановима 209., 211. и 240. истог закона“ и предлажу да се побијана пресуда преиначи и усвоји тужбени захтјев, уз накнаду трошкова поступка или укине и предмет врати истом суду на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија није основана.

Тужитељи захтјевом у тужби траже накнаду штете на име посљедица пропуштања облика правне заштите од стране адвоката, као осигураника туженог.

Расправљајући о овако постављеном тужбеном захтјеву тужитеља првостепени суд је утврдио: да је полисом осигурања број ... од 29.1.2017. године коју је издао тужени, М.Р., адвокат из Б.Л. био осигуран код туженог од одговорности по основу „осигурање од одговорности адвоката“; да је наведеном полисом уговорено осигурање од одговорности према трећим лицима у износу од 250.000,00 КМ по штетном догађају; да су М.М.1 и М.М.2. (који су у овој парници тужитељи), као зајмодавци и В.С., као зајмопримац 26.4.2004. године закључили уговор о зајму старе девизне штедње у износу од 534.369,00 EUR, којим се зајмопримац обавезао да ће у 4 рате вратити зајмодавцима износ од 480.600,00 EUR од наведеног износа примљених новчаних средстава; да је по тужби тужитеља М.М.1 и М.М.2., заступаних по М.Р., адвокату из Б.Л., против туженог В.С. из Б.Л., правоснажном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 000174 06 од 26.4.2010. године, утврђено да је раскинут наведени уговор о зајму и обавезан је тужени В.С. да тужитељима исплати износ од 715.735,12 КМ (што је одговарало износу од 365.000,00 EUR); да је тужитељ М.М.1 у АРИФ потписао бјанко налог за пренос са Ј.С. и да је са његовог рачуна (као налогодавца) пренесено у корист трећих лица, међу којима су и: М.Т. коме је дозначен износ од 149.465,00 КМ, М.К., коме је дозначен износ износ од 147.000,00 КМ и Р.Ј. износ од 241.935,00 КМ; да су против наведених лица којима је извршен пренос тих новчаних средстава тужитељи поднијели тужбу Основном суду у Б.Л., у предмету 71 0 П 108863 17 П 2, у коме је адвокат М.Р. заступао тужитеље, М.М.1 и М.М.2. (који су тужитељи и у овој парници) и тај поступак је окончан рјешењем тога суда број 71 0 П 108863 17 П 2 од 12.9.2017. године, којим је утврђено да се тужба тужитеља у тој правној ствари сматра повученом јер пуномоћник тужитеља, адвокат М.Р. није приступио на расправу, а о истој је био уредно обавијештен и да је наведено рјешење одржано на снази рјешењем Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 108863 17 Гж 2 од 15.2.2018. године; да су се тужитељи обраћали туженом са захтјевом за накнаду штете у износу од 250.000,00 КМ и да је њихов захтјев одбијен; да су тужитељи водили више истоврсних поступака код више судова, против различитих тужених ради исплате новчаног износа и по основу стицања без основа, и да их је у тим споровима заступао адвокат М.Р. и да су у свим тим споровима изгубили парнице.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио, да неприступање пуномоћника тужитеља М.Р., адвоката из Б.Л., а ни тужитеља лично на рочиште за главну расправу дана 12.9.2017. године у наведеном предмету Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 108863 17 П 2, иако је о одржавању истог уредно обавијештен, као што су обавијештени и тужитељи лично и да такво поступање осигураника туженог, као пропуст учињен супротно одредби члана 9. став 2. Услови туженог за осигурање од одговорност адвоката, не представља осигурани случај и да стога нема основа за одговорност туженог за штету која је овдје предмет спора. Из тих разлога и цијенећи да у радњама туженог нема елемената противправности, нити намјере да осујети право тужитеља и да с обзиром на доказе приложене у списе предмета, суд није могао поуздано извести закључак да би тужитељи у наведеном предмету (у којем је утврђено да се тужба сматра повученом) у коначници успјели са тужбеним захтјевом, код чињенице да нису успјели ни у другим споровима у предметима по њиховим тужбама против различитих тужених у односу на које су у овој правној ствари приложене правоснажне пресуде других судова (све по истом основу – из основа раскинутог уговора о зајму са В.С.) и да нису основани приговори застарјелости предметног потраживања и пресуђене ствари, првостепени суд је тужбени захтјев одбио као неоснован.

Другостепени суд је прихватио чињенично утврђење и правне закључке првостепеног суда, па је жалбу тужитеља одбио и првостепену пресуду потврдио.

Одлука другостепеног суда је правилна и законита и ревизионим наводима се ничим битним не доводи у озбиљну сумњу.

Према одредби члана 929. став 1. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ", број 29/78, 39/85 и 57/89, те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96 и 39/03 и 74/04, даље: ЗОО), осигуравач је дужан накнадити штете настале случајно или кривицом уговорача осигурања, осигураника или корисника осигурања изузев ако је у погледу одређене штете ова његова обавеза изричито искључена уговором о осигурању. Одредбом члана 941. ЗОО прописано је да у случају осигурања од одговорности оштећено лице може захтијевати непосредно од осигуравача накнаду штете коју је претрпио догађајем за који одговара осигураник, али највише до износа осигуравачеве обавезе.

Одредбом члана 39. став 1. Закона о адвокатури Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 80/15), прописано је да адвокат одговара за штету по општим правилима одговорности за накнаду штете; да је дужан да закључи уговор о осигурању од професионалне одговорности код организације регистроване за ову врсту осигурања (став 2.); да најнижа сума осигурања, по осигураном случају, без ограничења броја случајева износи 250.000,00 КМ за адвоката, без обзира на то да ли се бави адвокатуром самостално или као члан у заједничкој адвокатској канцеларији или као члан адвокатског ортачког друштва (став 8. тачка 1. истог члана).

Општим условима за осигурање имовине (који су донесени Одлуком туженог број 601/07 од 2.4.2007. године) прописани су случајеви у којим штете нису покривене осигурањем, међу којим је и случај – ако је штета проузрокована, непридржавањем законских прописа (члан 28. став 1. тачка 3).

Општим условима за осигурање од одговорности из дјелатности (донесеним Одлуком туженог број ... од 2.4.2007. године), у члану 11. став 1. дефинисан је осигурани случај, као будући неизвјестан и независан од искључиве воље осигураника штетни догађај на основу кога би треће оштећено лице могло да захтијева накнаду штете, а чланом 19. став 1. је прописано да оштећено лице може захтијевати непосредно од осигуравача накнаду штете за коју одговара осигураник, али највише до износа осигуране суме.

Сагласно одредби члана 18 став 1. услова осигурања од одговорности адвоката који су донесени одлуком туженог број ... од 2.4.2007. године, предмет осигурања у смислу тих услова је законска одговорност адвоката за штете које трећим лицима нанесе обављањем адвокатуре. Под облицима правне заштите подразумијева се, између осталог, и “заступање странке“ (члана 18 став 1. алинеја 4. услова). Одредбом члана 19. став 1 услова прописана су искључења из осигурања. Тако је у ставу 2. овог члана друга алинеја прописано, да осигуравач не надокнађује одштетне захтјеве..., због „осигураниковог непоштовања..., или пропуста осигураника или његовог запосленика.

Из чињеничног утврђења нижестепених судова које у смислу одредбе члана 240. став 2. ЗПП не може бити предмет преиспитивања у овом ревизионом поступку произлази, да је у наведеном предмету Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 108863 17 П 2, дана 30.5.2017. године одржано је рочиште за главну расправу у правној ствари

тужитеља М.М.1 и М.М.2. (овдје тужитељи), на које су приступили тужитељи лично и пуномоћник тужитеља М.М.3, адвокатски приправник у канцеларији адвоката М.Р. из Б.Л., против тужених М.Т., Р.Ј. и М.К., на коме је уз консултације странака усаглашено а затим и заказано ново рочиште за главну расправу за дан 12.9.2017. године.

Надаље, из садржаја записника са усмене расправе пред Управом ... Кантона С. у предмету број ... од 7.7.2017. године произлази, да је на тој расправи подносиоца захтјева Комисији за ..., као пуномоћник заступао М.Р., адвокат из Б.Л. и да је иста одгођена за дан 12.9.2017. године, за који дан је знатно раније (дана 30.5.2017. године) већ била одређена главна расправа у наведеном предмету код Основног суда у Бањој Луци – о чему је пуномоћник тужитеља имао сазнање. Стога је, и по оцјени овога суда, првостепени суд правилно судио када је због неоправданог изостанка пуномоћника тужитеља са рочишта за главну расправу дана 12.9.2017. године (на које ни тужитељи, који су на претходном рочишту били присутни, нису приступили), примјеном одредбе члана 97. став 3. ЗПП утврдио да се тужбе у предметној правној ствари сматра повученом, што је као правилним прихватио и другостепени суд.

Код оваквог стања чињеница, без правног значаја је за овакав закључак овога суда „молба“ пуномоћника тужитеља за одгађање рочишта за главну расправу заказаног за 12.9.1017. године која је у предметној правној ствари првостепеном суду достављена 8.9.2017. године, а с обзиром на све напријед наведено иста би била без значаја и у случају да је тужитељ то затражио на начин прописан одредбом члана 111. став 2. ЗПП, у року од 8 дана прије већ одређеног времена (термина) за одржавање заказаног рочишта за главну расправу, јер је првостепени суд рочиште за дан 12.9.1017. године одредио након консултација са парничним странкама, уз сагласност пуномоћника тужитеља, то јесте, у складу са законом, а неоправдани изостанак пуномоћника тужитеља са тог рочишта, тиче се организације посла наведене адвокатске канцеларије, а не суда.

Слиједом наведеног, полазећи од напријед цитираних законских одредаба и одредаба наведених Услови туженог..., правилно су нижестепени судови судили када су закључили да напријед наведено поступање туженог у описаној чињеничној и правној ситуацији не представља осигурани случај. Ово из разлога, што поступање пуномоћника тужитеља, а и тужитеља, које је довело до доношења напријед означених рјешења којим је утврђено да се тужба тужитеља (који су и овдје тужитељи) против напријед означених тужених, ради исплате новчаног потраживања, у предмету Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 108863 17 П 2 сматра повученом, не представља неизвјестан и независан, од воље осигураника штетни догађај, како је ревидент тврдио током поступка, а то понавља и у ревизији, него је посљедица пропуста и погрешака и непридржавања законских прописа везаних за начело процесне економије и забране злоупотребе права прописано одредбом члана 10. ЗПП, који су претходили доношењу рјешења – којим је утврђено да се тужба тужитеља у тој правној ствари сматра повученом, које штете су, како је већ речено, искључене из осигурања од одговорности адвоката.

Осим наведеног, правилно је првостепени суд оцијенио, а другостепени суд је то прихватио, да је за сам исход овога спора од значаја и чињеница да је у свим предметима на које су тужитељи указали током поступка и које одлуке су доставили у списе предмета (ближе означене у образложењу првостепене пресуде), у којима су означени тужитељи – који су и у овој правној ствари тужитељи, против разних тужених, у идентичној врсти спора (иако у поменутих пресудама нису једнако правно квалификовани тужбени захтјеви, чиме судови нису ни везани), тужбени захтјеви

одбијени као неосновани. Стога, овај суд налази да тужитељи тим доказима нису доказали свој евентуални успјех у спору – у предмету у којем је утврђено да се њихова тужба сматра повученом, нити су другим доказним средствима учинили вјероватним да би успјели у предметном спору.

Нижестепени судови су правилно оцијенили проведене доказе на начин прописан одредбом чална 8. ЗПП и за своје одлуке су дали довољне и аргументоване разлоге, а околност што је другостепени суд прихватио разлоге првостепеног суда, а да неке од њих није додатно образлагао, сматрајући да су исти правилни и довољни, тиме није починио повреду одредбе члана 191. став 4. ЗПП, па се ревизини приговори у том правцу указују неоснованим.

Супротно наводима ревизије нижестепени судови су „пропусте и погрешке“, као основе за искључење из осигурања од одговорности адвоката, правилно тумачили, онако као ти појмови у релевантним одредбама поменутих Услови за осигурање одговорности..., у вези са напријед наведеним одредбама ЗПП гласе, што значи као пропусте и погрешке које се тичу изостанка, уредно позваног пуномоћника тужитеља са рочишта за расправу пред судом, а с тим у вези и последица, изостанка са рочишта које су наступиле за тужитеље, слиједом чега ревидент неосновано настоји приписати нижестепеним судовима „своја“ тумачења тих пропуста онако како исте правно квалификује у ревизији.

С обзиром на разлоге садржане у образложењу ове пресуде, остали наводи ревизије нису од значаја за правилност и законитост побијане пресуде.

Из наведених разлога, а на основу одредбе чална 248. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Предсједник вијећа
Тања Бундало

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић